

De melkproductieregistratie (mpr) is een van de informatiestromen waarmee de veehouder inzicht krijgt in zijn bedrijfsvoering. De gegevens breiden de afgelopen jaren verder uit, maar hoe begrijpelijk zijn de formulieren? Veeveelt geeft een toelichting op een aantal kengetallen uit het bedrijfsoverzicht, het celgetaloverzicht en het dieroverzicht. In dit nummer deel twee van het drieluik: het celgetaloverzicht van de mpr-uitslag.

Uiergezondheidsspecialist GD Otlis Sampimon

'Ik vind het celgetalformulier een geweldig formulier om mee te werken. Wanneer ik met een veehouder naar dit formulier kijk, lopen we eerst even langs de tankcelgetalgegevens. Het beeld hiervan kan licht vertekend zijn doordat niet alle koeien iedere keer geleverd zijn aan de fabriek, maar er is wel een lijn uit te halen, bijvoorbeeld een seizoenslijn, als een bedrijf jaarlijks in augustus een piek heeft. Daar kan hittestress een oorzaak van zijn. Als de piek van het celgetal niet door een seizoenseffect kan worden verklaard, moet de veehouder verder nadenken over mogelijke oorzaken. Is het rantsoen bijvoorbeeld veranderd, of het melkproces?' 'Na het tankcelgetal kijk ik altijd naar het aantal dieren verhoogd. Vooral het aantal nieuwe dieren met een verhoogd celgetal is een mooi getal. Hiermee is duidelijk te zien of een probleem zich verder uitbreidt, of dat de oorzaak is gevonden en het aantal nieuwe dieren stabiliseert of afneemt. Het aantal dieren verhoogd na afkalven geeft een indicatie van het droogstandsbeleid.'

Anita Dhondt uit Nazareth

'De celgetaluitslag gebruik ik vooral om te bekijken hoe de evolutie van de cijfers is. De kolom met het aantal verhoogde vaarzen, tweedekalfskoeien en oudere dieren geeft wel een goed beeld, maar ik kijk toch meer naar de individuele celgetallen. Verhoogd

is in mijn ogen niet altijd verhoogd. Een vaars valt op het formulier boven de 150.000 cellen al in de categorie verhoogd, terwijl voor mij de grens op 200.000 cellen ligt.'

'Het staafdiagram met het tankcelgetal is in Vlaanderen nog niet ingevuld, maar ik kan me niet voorstellen dat je daar heel veel gebruik van maakt. Mijn man Clément Tienpont en ik melken nu 69 koeien en als je daar voor celgetal een "miljonair" tussen hebt zitten, dan heeft dat veel invloed op het tankcelgetal, zeker wanneer dat dier heel veel produceert. Gemiddeld nemen we genoeg met een iets hoger tankcelgetal, omdat we een wat oudere veestapel hebben. Op het laatste jaaroverzicht was de gemiddelde leeftijd 5.03.'

1 Ondergrens verhoogd celgetal

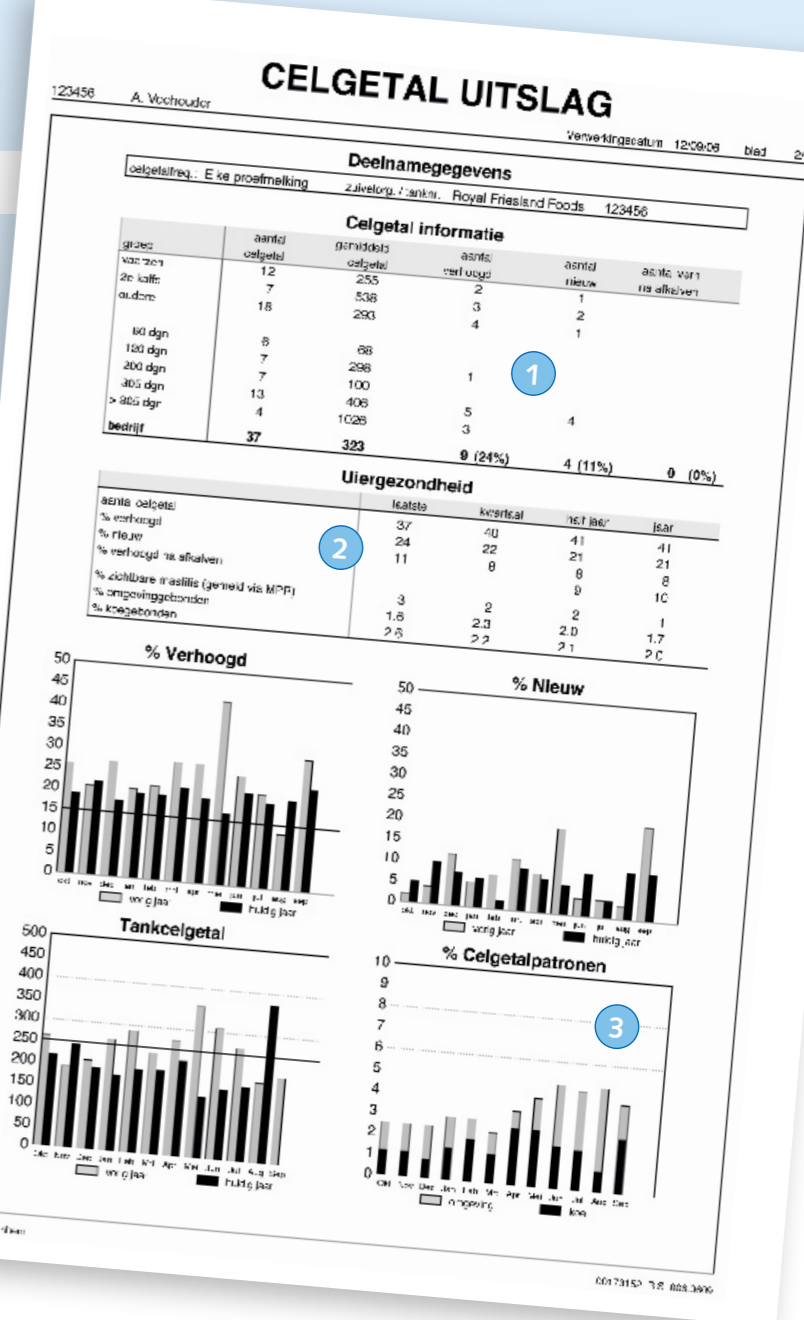
Voor een globale indruk van de celgetalstatus geeft het bedrijfs-overzicht enkele handvatten. Op basis van leeftijd of lactatiestadium staat het aantal dieren met een verhoogd celgetal vermeld. Vaarzen die een celgetal boven de 150.000 cellen per milliliter hebben, gelden als verhoogd. De tweedekalfs- en oudere dieren tellen mee in deze categorie als zij de grens van 250.000 cellen per milliliter passeren. Dieren die net na afkalven een te hoog celgetal hebben en dieren die na een lange periode van laag celgetal een verhoogd celgetal hebben, komen in de kolom 'nieuw'. Daarnaast staan de koeien met een verhoogd celgetal na afkalven nog eens apart afgedrukt. De koeien tellen hier alleen in mee wanneer het te hoge celgetal tijdens de eerste monsternamen na afkalven is gemeten.

2 Voortschrijdend celgetal

Nast het percentage verhoogde dieren tijdens de meest recente monsternamen geeft het formulier ook een kwartaal-, halfjaar- en jaargemiddelde weer, in de tabel die de uiergezondheidscijfers toont. Door aanvullend hierop de maandcijfers van de afgelopen twee jaar in een staafdiagram te zetten krijgt de veehouder nog meer zicht op het verloop van het percentage verhoogde dieren en het percentage nieuwe verhoogde dieren. Niet alleen het individuele celgetal krijgt de aandacht op dit formulier, ook het tankcelgetal staat vermeld. Maandelijks wisselt CR Delta cijfers uit met de zuivel-fabrieken. Aan de hand van die gegevens wordt een berekend gemiddelde op het formulier in een staafdiagram weergegeven. In Vlaanderen is de gegevensuitwisseling met de zuivel nog niet geregeld.

3 Koegebonden of omgevingsgebonden bacteriën

Het patroon van een celgetalverhoging geeft aan of de verwekker koegebonden of bacteriegebonden is. Uit onderzoek is gebleken dat een kortdurende verhoging, waarbij het celgetal snel weer terug is op (ongeveer) het oude niveau, vaak gekoppeld is aan een omgevingsgebonden bacterie. Koeien die meerdere keren achter elkaar een te hoog celgetal hebben, blijken veelal met een koegebondenbacterie te kampen. Op basis van deze uitkomsten heeft NRS de celgetalpatronen opgenomen in het celgetalformulier.

Uiergezondheid in beeld door vergelijkingen per maand en per jaar

Verlo op van celgetal